

vatelku na řízení, upravené nařízením ze dne 9. února 1919, čís. 62 sb. z. a n. Ježto pak dle tohoto nařízení výpověď bez předchozího soudního povolení, návrh na vyklizení pak vůbec není přípustným a k zákonnému řízení se nehodí, nebyl by procesní soud prvé stolice, kdyby zůstalo při usnesení odvolacího soudu, oprávněn, o návrzích na vyklizení dále po zákonu jednat. Věcně oprávněn jest rekurs, poněvadž právní poměr, o jehož rozvázání stěžovatelka usiluje, je v pravdě pachtem, k pachtům zákonné předpisy o ochraně nájemců se nevztahují a tím padá domnělý důvod zmatečnosti. Opačný právní názor odvolacího soudu není s to, by obstál před zákonem, najmě před ustanovením § 1019 obč. zák. Dle tohoto zákonného předpisu nezáleží pro rozdíl mezi nájmem v užším smyslu na jedné a pachtem na druhé straně na tom, k čemu věci objektivně bylo by lze používat, nýbrž na tom, k jakému užívání se smlouvou propůjčuje, zda totiž propůjčuje se k pouhému užívání, či k požívání, to jest k tomu, by z ní pilností a přičiněním užitků bylo docilováno. V onom případě jest zde nájem v užším smyslu, v tomto pacht. Arciž nestačí k tomu, by bylo lze mluvit o pachtu, by místnost nebo pozemek propůjčena byla jen za tím účelem, by užitků docilováno bylo hospodářskou činností, jež prostě na místnost anebo pozemek se soustřeďuje, v ní nebo na něm se vyvíjí; nestačí, by věc byla prostředkem výdělečné činnosti, nýbrž třeba jest, by byla předmětem hospodářského využití. Lze proto připustiti, že hostinská a výčepnická místnost o sobě se pouze najímá a nikoli pachtuje, poněvadž výdělečná hostinská a výčepnická činnost sice v místnosti se soustřeďuje, místnost však jako taková není jejím přímým a bezprostředním předmětem. Jinak má se věc, dána-li, jako v tomto případě, v nájem i hostinská a živnostenská koncese. Využití koncese záleží v tom, že živnostenské oprávnění činí se předmětem výdělečné činnosti, koncese dává se do pachtu. Ježto pak předměty, jež v daném případě dány byly do nájmu, propůjčeny již dle svého určení k činnosti výdělečné, dodává právní povaha nájmu koncese jakožto pachtu tuto vlastnost celému smluvnímu poměru (§ 1091 obč. zák.).

Čís. 397.

Smlouva, již snoubenec snoubence slibuje pro případ sňatku bezúplatně majetkový prospěch, jest smlouvou svatební.

Ustanovení § 1247, prvá věta, obč. zák. lze použiti jen o darech menšího rozsahu, určených výhradně k manželčině použití, nikoliv však o bezúplatném poskytnutí majetkových výhod, jichž účelem jest ulehčiti náklady manželského spoluzití nebo zaopatřiti manželku pro případ zrušení manželského společenství.

Není-li žádná strana nebo jsou-li obě vinný rozvodem manželství, jest ponecháno manželům, chtějí-li svatební smlouvy zachovati v platnosti, či mají-li smlouvy ty k žádosti i jen jednoho z nich býti zrušeny. Rozhoduje o žádosti, hledí soudce zejména k stupni zavinění a k majetkovým a výdělečným poměrům stran.

(Rozh. ze dne 4. února 1920, Rv I 612/19.)

Notářským spisem zavázal se snoubenec zaplatiti své snoubence 3000 K; smlouva měla nabýti plné účinnosti teprve uzavřením sňatku

a slíbená jistina měla se vyplatiti po smrti nastávajícího manžela k rukám manželky, nebo, zemřela-li by již dříve, měla připadnouti jejím dědicům. Když pak bylo manželství rozvedeno z viny obou stran, a to na straně manželčině, že mu ublížila na cti a na těle, domáhal se manžel, by zmíněný notářský spis byl zrušen. Soudy v š e c h t ř í s t o l i c e v y h o v ě l y ž a l o b ě, p r v ě d ě v s t o l i c e p o d s t a t n ě p r o t o, ž e j d e o ú č i n n ě o d v o l á n í d a r u p r o n e v d ě k, n e j v y š š í s o u d p a k z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Nelze sice přisvědčiti náhledu soudu odvolacího, že právní jednání, uzavřené mezi stranami v notářském spisu ze dne 24. listopadu 1913 jest darováním ve smyslu § 938 obč. zák., neboť obraty v něm použité, »že (nynější) žalobce zavazuje se zaplatiti své nastávající manželce (nynější žalované) hotově darem 3000 K pro případ sňatku manželského mezi oběma snoubenci, že nynější žalovaná dar svého nastávajícího manžela pro případ sňatku s ním obmýšleného přijímá, že v příčině splatnosti slíbeného kapitálu platí ustanovení, že jest bezúročným potud, pokud trvá manželství, mezi oběma stranami obmýšlené, a že po smrti žalobce vyplatí se k rukám jeho nastávající manželky z jeho pozůstalosti, kdyby však žalovaná dříve zemřela, než její nastávající manžel, že kapitál připadne jejím dědicům, že dále darovací smlouva nabude plné platnosti teprve uzavřením sňatku manželského, mezi nynějšími spornými stranami obmýšleného«, nasvědčují tomu, že stranám šlo o úpravu jejich majetkových poměrů vzhledem k budoucímu manželství a že tedy jde o smlouvu svatební ve smyslu § 1217 obč. zák., a to smlouvu, jejíž nejbližší obdobu dlužno hledati v předpisech §§ 1230 a 1231 obč. zák. o obvěnění, od kteréhož ovšem se liší tím, že nejde o rozmnožení věna, které v tomto případě zřízeno nebylo. Ustanovení § 1247 obč. zák. nelze se dovolávati již proto, že má na zřeteli jen dary menšího rozsahu, skvosty a pod., výhradně k používání manželky určené, nikoliv však majetková poskytnutí, jichž účelem jest ulehčiti náklad na manželské spoluzití nebo zaopatřiti některého z manželů, po případě jeho dědice v případě zrušení manželského svazku. Nejde-li však v tomto případě o darování ve smyslu § 938 a násl. obč. zák., pak ovšem nelze také mluvit o odvolání daru pro hrubý nevděk dle §§ 948, 949 obč. zák. a padá tím tento důvod žalobní. Žaloba však zakládala se též na tom, že manželství mezi stranami bylo rozvedeno též z viny žalované a že žalobce jest proto oprávněn dle § 1264 obč. zák. žádati za zrušení notářského spisu. Soud první stolice vyšel z názoru, že jde o darování, jehož odvolání jest odůvodněno prokázaným hrubým nevděkem žalované (krádež na žalobci spáchaná), nezabýval se otázkou, zda by žalobce byl oprávněn žádati za zrušení notářského spisu jako smlouvy svatební. Soud odvolací pak jen mimochodem podotýká, že by žalobci i toto právo příslušelo. Dle § 1264 obč. zák. může, nemá-li vinu žádná strana, nebo mají-li obě strany vinu na rozvodu manželství, kterýkoliv z manželů žádati za zrušení smluv svatebních. Tomuto ustanovení ovšem nelze rozuměti tak, že by soudce v takovém případě vždy musil vysloviti zrušení smluv svatebních. Obratem »kann verlangen, dass die Ehe-Pakte für aufgehoben erklärt werden« zamýšlel zákonodárce vyjádřiti jen, že v případě viny nebo neviny

o b o u manželů jest ponecháno oběma z manželů, chtě-li zachovati smlouvy svatební v platnosti či žádati za jich zrušení přes odpor strany druhé, a vyloučiti tím zároveň možnost, domáhati se pouhé změny svatebních smluv. Jest zřejmo, že soudce může přes takovou žádost jednoho z manželů nicméně vysloviti, že smlouvy svatební se nezrušují, když k tomu jsou na straně druhého manžela důvody zvláštního zřetele hodné, na př. nepatrný stupeň zavinění, naprostý nedostatek jakýchkoli prostředků k výživě, těžká choroba a nezpůsobilost k výdělku, a p. jako může obdobně při rozvodu manželství z viny o b o u stran přidržeti manžela dle dvor. dekretu ze dne 4. května 1841, čís 531 sb. z. s., jsou-li zde okolnosti zvláštního ohledu vyžadující, k tomu, by manželce poskytoval slušnou výživu. Okolnosti, jež v tom kterém případě by opodstatňovaly zachování svatebních smluv v platnosti, musí ovšem žalovaná strana ve sporu namítati, neboť, není-li jich, pak zajisté dle shora citovaného ustanovení § 1264 obč. zák. dlužno vysloviti zrušení smluv svatebních. Žalovaná však, jež byla již v první stolici zastoupena advokátem, skutečností takových vůbec nenamítala a také důkazů o nich nenabídla. Dlužno tudíž vzhledem ke zjištění nižších soudů, že manželství sporných stran bylo rozvedeno z viny obou manželů a vzhledem k nedostávajícím se skutečnostem, které by přes to odůvodňovaly zachování svatebních smluv v platnosti, prohlásiti svatební smlouvu, obsaženou v notářském spise ze dne 24. listopadu 1913, za zrušenou.

Čís. 398.

Návrh, by přiměřené odškodné požadované dle § 1168, odstavec první, druhá věta obč. zák., bylo přiznáno dle povšechných předpisův o náhradě škody, jest změnou prosby žalobní.

Přiměřené odškodné dle § 1168, odstavec první, druhá věta obč. zák. přísluší podnikateli jen, provedl-li dílo úplně nebo do té míry, že lze je považovati za dílo hotové.

(Rozh. ze dne 4. února 1920, Rv I 15/20.)

Žalobce umluvil se žalovanou firmou, že jí vystaví tovární komín 60 m vysoký. Ve smlouvě bylo mimo jiné stanoveno, že dělníky bude vypláceti žalovaná. Za stavby vznikly různé průtahy, načež žalovaná nevyplatila dělníkům mzdu. Dělníci zastavili proto práci, takže stavba komínu dosáhla pouze výše 80 cm. Ač žalobce se nabízel, že bude ve stavbě pokračovati, odmítla ho žalovaná a zadala stavbu jinému. Žalobce domáhal se žalobou přiměřeného odškodnění ve smyslu § 1168 obč. zák. **Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody:** Jde tu o smlouvu o dílo. Třetí dílčí novelou k občanskému zákoníku byly znovu upraveny předpisy o smlouvě pracovní a o zakázce. Dlužno proto čerpati z příslušných odstavců materialí. Při zakázce jest předmětem smlouvy zhotovení díla, za něž ručí podnikatel; jest práv nejen z nedostatku věci, již dlužno zhotoviti, nýbrž i z převzatého výsledku pracovního. § 1167 obč. zák. uvádí případy, kdy může zákazník nastupovati na podnikatele